

Kompetenčni center za lahko branje v Koroški osrednji knjižnici

Poročilo o delu v letu 2023

Splošno o kompetenčnem centru

Kompetenčni center za lahko branje v Koroški osrednji knjižnici deluje od januarja 2022, nastal pa je na podlagi naših dosedanjih prizadevanj na tem področju.

Eno od osnovnih načel splošnih knjižnic je načelo dostopa za vse, zato v Koroški osrednji knjižnici posvečamo posebno pozornost ranljivim ciljnim skupinam. Že od nekdaj se trudimo za fizično dostopnost invalidom (klančine, dvigalo), pripomočke za branje (lupe, povečevalniki, bralna očala ...), posebej označimo in izpostavimo lažje berljivo gradivo, knjige z večjim tiskom, zvočne knjige na različnih nosilcih, knjige v brajici, za uporabnike s težavami pri branju nudimo ustrezno strokovno pomoč.

Strokovne in promocijske objave

Izdali smo informativno zloženko o kompetenčnem centru za lahko branje za splošno in strokovno javnost.

Prvo leto delovanja kompetenčnega centra smo predstavili s prispevkom na COBISS blogu.

Na osnovi v letu 2022 izvedene ankete smo pripravili strokovni članek *Delovanje kompetenčnega centra za lahko branje v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika* in ga objavili v Knjižničarskih novicah.

V časopisu 20 minut smo v soavtorstvu objavili promocijski članek o kompetenčnem centru za lahko branje.

Rezultate delovanja na področju lahkega branja smo predstavili tudi na spletni in Facebook strani knjižnice.

Pripravljamo obsežnejšo publikacijo s strokovnimi knjižničarskimi usmeritvami na področju dela z uporabniki lahkega branja.

Izpeljana strokovna izobraževanja in predavanja v letu 2023

Pripravili smo strokovna izobraževanja za knjižničarje:

- *Lahko pomagam?* – pristop k ranljivim ciljnim skupinam v KOKR;
- *Kompetenčni center za lahko branje* – v okviru sklopa izobraževanj z naslovom Prilagojeno pripovedovanje in komuniciranje v MKLJ;
- *Nadomestna in dopolnilna komunikacija* (v sodelovanju z društvom Mavrica izzivov) v KOKR;
- predavanje *Storitve za ranljive ciljne skupine* v Koroški osrednji knjižnici – na spletnem strokovnem posvetu v organizaciji Knjižnice Mirana Jarca Novo Mesto
Inkluzivnost splošnih knjižnic: Disleksija ter druge motnje branja in pisanja.

Pripravili smo tudi strokovna predavanja za splošno javnost:

- *Gluhota in komunikacija*;
- *Skotopični sindrom*;
- *Predavanje o demenci*.

Udeležba na izobraževanjih

Kot kompetenčni center za poglobljeno poznavanje področja skrbimo z ustrezno usposobljenim kadrom, ki se usposablja s formalnim in neformalnim izobraževanjem:

Prilagojeno pripovedovanje in komuniciranje

Knjižnica in ljudje z oviranostmi

Knjižnica in starejši

Dan lahkega branja

Train 2 Validate

Access Cult

Delavnica 20 minut za lahko branje Koper

Delavnica 20 minut za lahko branje Kranj

Nadomestna in dopolnilna komunikacija

Lahko pomagam?

Priseljenci in priseljenke v knjižnici in

knjigah

Knjižnica in ljudje z oviranostmi

SELSI - Razvoj lahkega branja in govornega lahkega jezika

SELSI - Easy Language - Speak to be Understood

Vključi vse v ERASMUS+. Lahko branje pri otrocih in odraslih: priprava učnih gradiv ...

Predavanje o gluhoti

predavanje Skotopični sindrom

Predavanje o demenci

Inkluzivnost splošnih knjižnic: Disleksija ter druge motnje branja in pisanja (SIKNM)

Strokovno svetovanje in podpora knjižnicam in uporabnikom lahkega branja

Z vodenimi ogledi, predstavitvami in individualnimi svetovanji smo bili na razpolago končnim uporabnikom, zainteresiranim strokovnjakom in splošni javnosti. Tako smo pripomogli k večji prepoznavnosti lahkega branja v knjižnicah, prav tako tudi v širši javnosti. V pripravi so strokovna priporočila za poenotenje postavitve gradiva, namenjenega posebnim skupinam uporabnikov. Redno spremljamo novosti na področju lahkega branja, novice in obvestila o tem področju pošiljamo splošnim knjižnicam in vsem, ki to želijo in se prijavijo na prejemanje obvestil kompetenčnega centra.

Priročnik celostne grafične podobe je splošno dostopen na spletni strani Koroške osrednje knjižnice, na željo ga tudi pošljemo po e-pošti.

Posodobili smo seznam literature v lahkem branju, ki zajema leposlovje, strokovno gradivo in periodiko v lahkem branju, pa tudi strokovna informativna dela o lahkem branju. Namenjen je torej tako bralcem, končnim uporabnikom, kot knjižničnim in drugim strokovnim delavcem oziroma vsem zainteresiranim. Literaturo s tega področja načrtno sledimo in se jo trudimo čimprej vnašati oziroma redno posodabljati seznam, dostopen na spletnem naslovu: https://www.knjiznica-ravne.si/kompetencni_center_za_lahko_branje/seznam-literature/

V teku je priprava spletne strani Koroške osrednje knjižnice v lahkem branju.

Knjižnicam svetujemo pri postavitvi zbirke Berem zlahka, svoje izkušnje pri delu in strokovne rešitve smo predstavili ob ogledih, v že omenjenih novicah in obvestilih, na različnih prireditvah in strokovnih srečanjih, pa tudi v javnih občilih (prispevek na TV Slovenija, revije, splet).

Kompetenčni center za lahko branje je v letu 2023 sodeloval s slovenskimi knjižnicami (Mestna knjižnica Ljubljana, Mestna knjižnica Kranj, Knjižnica Srečka Vilharja Koper, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto, Mariborska knjižnica, Knjižnica Velenje, Knjižnica Šmarje pri Jelšah, Knjižnica Radovljica, Slovenska študijska knjižnica Celovec in koroške območne knjižnice) in z drugimi organizacijami (Zavod Risa, CUDV Črna, Občina Ravne na Koroškem, Zveza Sožitje; CVIU Velenje, društvo Mavrica izzivov).

Delo z uporabniki lahkega branja

Izvedli smo več delavnic za končne uporabnike lahkega branja in zbirke Berem zlahka (izobraževanje za samostojno uporabo knjižnice, predstavitev ponudbe in dejavnosti, integrativne ustvarjalne delavnice itd.).

Uporabnike lahkega branja smo povabili k sodelovanju v bralni znački za odrasle Korošci pa bukve beremo, kjer smo jim namenili posebno rubriko in izbor knjig. Otroške uporabnike lahkega branja smo vključili v predšolsko bralno značko Petra Nosa, ki jo izvajamo v vseh vrtcih v Mežiški dolini. V okviru obeh bralnih značk smo obiskali ciljne skupine v njihovem okolju ali jih povabili na obisk in pripravili zanje bralna srečanja, bralne urice oziroma bibliopedagoške ure.

Strokovne rešitve v zbirki Berem zlahka

Kot Kompetenčni center za lahko branje načrtno urejamo in zbiramo gradivo, ki ga uvrščamo v specializirano zbirko Berem zlahka. Ta vsebuje gradivo na različnih nosilcih in formatih zapisa in je razdeljena v 6 skupin: lahko branje, brajica, disleksija, večji tisk, znakovni jezik in zvočne knjige.

Izgradnja specializirane knjižnične zbirke je dolgoročen proces, kjer izbiramo gradivo glede na vrsto in potrebe uporabnikov. Gradivo v največji meri pridobivamo z nakupom, nekaj je tudi obveznega izvoda in darov. Načrtno nabavljamo gradivo, namenjeno uporabnikom s posebnimi potrebami. Gradivo je vsebinsko in formalno obdelano v slovenskem knjižničnem informacijskem sistemu COBISS in vključeno v javno dostopni knjižnični katalog COBISS+ . Vsak bibliografski zapis vsebuje tudi ustrezna gesla (polja 600–609, 610), ki določajo zvrst in vsebino gradiva. Zbirko redno dopolnjujemo.

Zbirka Berem zlahka

Gradivo je postavljeno v oddelku za odrasle pod interno oznako BZ (Berem zlahka) in posebno oznako za prosti pristop. Zbirka je postavljena ločeno od drugega gradiva, prav tako je gradivo opremljeno s slikovnimi oznakami, piktogrami. Uporabnikom so ob zbirki na voljo: elektronska lupa in ročne lupe za izposojlo na dom, bralna očala, bralna ravnila, računalnik, slušalke in bralnik.

Specializirana knjižnična zbirka je urejena tako, da omogoča prost dostop do gradiva in učinkovito samostojno rabo.